

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОННА ПРАЦІ І БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

Освітньо-професійна програма "Транспортні технології (автомобільний транспорт)"
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність: 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)

Галузь знань: 27 Транспорт

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26.08.2021 р.

м. Кропивницький - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.
2. Анотація до дисципліни.
3. Мета і завдання дисципліни (формування загальних фахових компетенцій).
4. Формат дисципліни.
5. Програмні результати навчання.
6. Обсяг дисципліни.
7. Ознаки дисципліни.
8. Пререквізити.
9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання.
10. Політика курсу.
11. Навчально-методична карта дисципліни.
12. Система оцінювання та вимоги.
13. Рекомендована література.

1 Загальна інформація

Назва дисципліни	ОХОРОННА ПРАЦІ І БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ
Викладач	Бевз Олег Вікторович, кандидат технічних наук, доцент
Контактний телефон	050-487-32-48
Структурний підрозділ	Кафедра експлуатації та ремонту машин
E-mail:	oleg_bevz@ukr.net
Консультації	<i>Очні консультації</i> за попередньою домовленістю Вівторок та Четвер з 14.00 до 15.00 <i>Онлайн консультації</i> за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.00 до 15.30

2 Анотація до дисципліни

Курс "Охорона праці та безпека життєдіяльності на автомобільному транспорті" займає провідне місце у житті людини і спеціалістів різних напрямків, оскільки є дисципліною, що використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук з філософії, біології, фізики, хімії, соціології, психології, екології, економіки, менеджменту тощо і дозволяє здобувачу вищої освіти в подальшому вирішувати професійні завдання за певною спеціальністю з урахуванням: ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють надзвичайні ситуації, аварії та їх негативні наслідки; вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

3 Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення курсу "Охорона праці та безпека життєдіяльності на автомобільному транспорті": набути знань з правових та організаційних питань охорони праці, основ фізіології, гігієни праці, виробничої санітарії, безпеки праці та пожежної безпеки, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритету охорони життя та здоров'я працівників щодо результатів їх виробничої діяльності; набуття компетенцій, навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та призвести до несприятливих наслідків на суб'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку й усвідомлення необхідності обов'язкового

виконання в повному обсязі усіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни є формування компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми:

– ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.

– ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

– ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

– ЗК-9. Навики здійснення безпечної діяльності.

– ЗК-10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

– СК-1. Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища.

– СК-9. Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень.

– СК-11. Здатність оцінювати та забезпечувати безпеку транспортної діяльності.

4 Формат дисципліни

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає засвоєння дисципліни традиційні лекції та заняття із застосуванням електронних презентацій, поєднуючи із практичними роботами.

Формат очний (offline / Face to face) або дистанційний (online).

Для заочної форми навчання:

Під час сесії формат очний (offline / Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5 Результати навчання

При вивченні дисципліни здобувача вищої освіти повинен набути наступні програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

– РН-1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.

– РН-9. Розробляти, планувати, впроваджувати методи організації безпечної діяльності у сфері транспортних систем та технологій.

– РН-10. Розробляти та використовувати транспортні технології з врахуванням вимог до збереження навколишнього середовища.

– РН-21. Впроваджувати методи організації безпечної транспортної діяльності.

– РН-26. Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

Набути соціальних навичок (soft-skills):

– небайдуже ставлення до участі у громадських суспільних заходах, спрямованих на підтримку здорового способу життя оточуючих.

6 Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин	
Лекції	14	Аудиторні години
Лабораторні	14	
Практичні заняття	-	
Самостійна робота	62	
Всього	90	

7 Ознаки дисципліни

Курс	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Обов'язкова / вибіркова
4	7	275 Транспортні технології (на	3/90	2	Залік	Обов'язкова

		автомобільному транспорті)				
--	--	-------------------------------	--	--	--	--

8 Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту курсу "Охорона праці і безпека життєдіяльності на автомобільному транспорті" значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував базові знання з курсів основи теорії транспортних процесів і систем та управління, технології та організація внутрішніх та міжнародних вантажних перевезень.

9 Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (смартфон/ноутбук/ПК) для оперативної комунікації з адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

10 Політика освітньої компоненти

Здача завдань у встановлені терміни та перескладання:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.

Академічна доброчесність:

Списування під час контрольних заходів по освітній компоненті заборонені (в т.ч. із використанням комп'ютерних та мобільних пристроїв). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

Відвідування занять:

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, міжнародне стажування або практика) навчання може відбуватися індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету).

Поведінка на заняттях:

Недопустимість: запізнь на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору; Положення про рубіжний контроль успішності і сесійну атестацію студентів ЦНТУ; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

11 Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання, години (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Самостійне завдання, год	Загальна оцінка	Термін виконання / формат
Змістовний модуль 1							
Тиж. 1	<p>Тема 1. Загальні питання охорони праці. Основні поняття. Навчання з питань охорони праці.</p> <p>Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни «Основи охорони праці». Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Навчання з питань охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи.</p> <p style="text-align: center;">(2 год.)</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	3, с. 188-191; 17, с.62-67	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему «Принципи організації та види навчання з питань охорони праці» «Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників» (4 год.)	7 балів	Самостійна робота до 2 тижня / тест online moodle
Тиж. 2	<p>Тема 1. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	2, ст.20	Підготувати презентацію «Колективний договір	7 балів	Самостійна робота до 3 тижня /

	Поняття, сторони та зміст колективного договору (2 год.)				та його роль у системі нормативного регулювання відносин між власниками і працівниками» 2 год. (4 год.)		тест online moodle
Тиж. 3	<p>Тема 3. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.</p> <p>Умови праці. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори, їх класифікація.</p> <p>Психофізіологічні вимоги до умов праці. Система “Людина-машина”, “Людина-оператор”.</p> <p>Ергономіка. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини, втома.</p> <p>Вплив характеру праці, санітарних особливостей виробничих процесів, обладнання, санітарних умов праці в цілому на функціонування організму та його окремих систем.</p> <p>Небезпечні зони. Організація робочого місця. Знаки безпеки.</p> <p>Основи радіаційної безпеки, вплив іонізуючих випромінювань на організм людини.</p> <p>Хімічні виробничі фактори. Класифікація речовин</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	3. с. 205-219; 17, с.123-139; 21, с.81-99; 22, с.106-109	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати реферати: «Умови праці на виробництві, їх класифікація та нормування», «Заходи та засоби захисту людини від дії небезпечних та шкідливих виробничих факторів» (4 год.)	7 балів	Самостійна робота до 4 тижня / тест online moodle

	<p>гостро направленої дії, алергічної дії, фіброгенної та канцерогенної. Класи небезпечності речовин залежно від гранично-допустимих концентрацій. Допустимі рівні шкідливих факторів.</p> <p>Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Заходи та засоби захисту людини від дії небезпечних та шкідливих факторів.</p> <p>(2 год.)</p>						
Тиж. 4	<p>Тема 2. Порядок проведення інструктажів з охорони праці</p> <p>Види інструктажів: вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий. Порядок їх проведення.</p> <p>(2 год.)</p>	<p>Практичне заняття / <i>Face to face</i></p>	<p>Навчальний посібник</p>	<p>21, с. 55-67</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал</p> <p>Підготувати реферат за темою «Види інструктажів з охорони праці»</p> <p>(4 год.)</p>	<p>7 балів</p>	<p>Самостійна робота до 5 тижня / тест online moodle</p>
Тиж. 5	<p>Тема 4. Основи електробезпеки, пожежної та вибухонебезпеки.</p> <p>Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Причини летальних наслідків від дії електричного струму. Фактори, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Профілактика електротравматизму.</p> <p>Класифікація виробничих</p>	<p>Лекція / <i>Face to face</i></p>	<p>Презентація</p>	<p>21, с. 99-113; 22, с. 129-262</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Підготувати реферати за темами: «Система електрозахисних заходів на об'єкті», «Система протипожежного захисту на підприємстві»</p> <p>(4 год.)</p>	<p>7 балів</p>	<p>Самостійна робота до 6 тижня</p>

	<p>приміщень за ступенем небезпеки. Система електрозахисних заходів та засобів безпечної експлуатації електроустановок.</p> <p>Пожежна та вибухонебезпека. Класифікація видів горіння. Негорючі, важкогорючі, горючі матеріали та речовини. Основні причини пожеж. Пожежо-небезпечні властивості матеріалів і речовин. Класифікація загальних заходів пожежної профілактики. Види пожеж. Система попередження пожеж. Система пожежного захисту (локалізація, обмеження розповсюдження, ліквідація). Система організаційно-технічних протипожежних заходів.</p> <p>(2 год.)</p>						
Тиж.6	<p>Тема 3. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Системний підхід у безпеці життєдіяльності.</p> <p>Модель життєдіяльності людини. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Культура</p>	<p>Практичне заняття / <i>Face to face</i></p>	<p>Навчальний посібник</p>	<p>3, с. 31-34</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат за темою: «Аксіоми безпеки життєдіяльності» (4 год.).</p>	<p>7 балів</p>	<p>Самостійна робота до 7 тижня / тест online moodle</p>

	<p>безпечної життєдіяльності як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства. Аксиоми безпеки життєдіяльності.</p> <p>Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Види небезпек. (2 год.)</p>						
Тиж.7	<p>Тема 5. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання. Профілактика травматизму.</p> <p>Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Причини травматизму: організаційні, санітарно-гігієнічні, психофізіологічні, технічні. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи із запобігання травматизму та професійних захворювань. Поняття про “Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в організаціях та установах”.</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація Навчальний посібник	3, с. 194-204; 17, с. 83-110	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат за темою: «Розслідування нещасних випадків на виробництві» (4 год.)	8 балів	Самостійна робота на протязі 7 тижня / тест online moodle

	<p>Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Медичні огляди. (2 год.)</p>						
	Змістовний модульний контроль №1	Тест	Тест	moodle.kntu.kr.ua	Виконати тестове завдання (2 год.)	50 балів	7 тиждень
Змістовний модуль 2							
Тиж. 8	<p>Тема 4. Розробка ризик-стратегії з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем. Головні етапи кількісного аналізу та оцінки ризику. (2 год.)</p>	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Навчальний посібник	15, с. 407-418	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Розв'язання ситуаційних задач. (4 год.)	7 балів	Самостійна робота до 9 тижня / тест online moodle
Тиж. 9	<p>Тема 7. Середовище проживання людини. Людина як елемент системи людина-середовище. Медико-біологічні основи безпеки життєдіяльності. Поняття «середовище проживання людини»: довкілля, виробниче, побутове. Раціональні умови забезпечення безпеки життєдіяльності. Гомеостаз як особливий механізм захисту</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація навчальний посібник	3, с. 31-35; 22, с.20-41	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферати: «Здоровий спосіб життя та його вплив на професійну діяльність людини», «Сучасні екологічні проблеми та їх вплив на здоров'я людини». (4 год.)	7 балів	Самостійна робота до 10 тижня / тест online moodle

	<p>організму людини. Біоритми людського організму. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на стан людини. Організм в оточуючому середовищі. Характеристика аналізаторів. Закон Вебера-Фехнера. Гранично-допустимий вплив шкідливих факторів на людину. (2 год.)</p>						
Тиж. 10	<p>Тема 8. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятності ризику. Управління безпекою через порівняння витрат та отриманих вигод від зниження ризику. Головні етапи кількісного аналізу та оцінки ризику. (2 год.)</p>	<p>Практичне заняття / <i>Face to face</i></p>	<p>Навчальний посібник</p>	<p>3, с. 35-40; 22, с.42-66</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат: «Методи оцінювання ризиків» (4 год.)</p>	<p>7 балів</p>	<p>Самостійна робота до 11 / тест online moodle</p>
Тиж. 11	<p>Тема 9. Класифікація надзвичайних ситуацій. Природні, техногенні загрози та небезпеки, характер їх проявів та дії на людей, тварин, рослини, об'єкти</p>	<p>Лекція / <i>Face to face</i></p>	<p>Презентація навчальний посібник</p>	<p>15, с.68-175; 21, с.170-175; 22, с. 266-312</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат: «Надзвичайні ситуації воєнного характеру та</p>	<p>7 балів</p>	<p>Самостійна робота до 12 тижня / тест online moodle</p>

	<p>економіки. Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Класифікація надзвичайних ситуацій за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків. Сутність поняття техногенної, соціальної та природної небезпеки. 9.1. Природні загрози. Небезпечні гідрологічні процеси і явища. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. Пожежі у природних екосистемах, їх наслідки. Біологічні небезпеки. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Інфекційні захворювання тварин і рослин. 9.2. Техногенні небезпеки та їх уражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру уражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек. Пожежі та вибухи. Класифікація об'єктів за їх пожежо-вибухонебезпекою. Джерела радіації та одиниці її</p>				<p>наслідки» (4 год.)</p>		
--	--	--	--	--	--------------------------------	--	--

	<p>вимірювання. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Нормування радіаційної безпеки. Режими захисту населення. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Організація дозиметричного й хімічного контролю.</p> <p>9.3. Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.</p> <p>(2 год.)</p>						
Тиж.12	<p>Тема 5. Режими радіаційного захисту населення. Види режимів. Порядок визначення режиму. (2 год.)</p>	<p>Практичне заняття / <i>Face to face</i></p>	<p>Навчальний посібник</p>	<p>15, с. 311-320</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Розв'язання задач за варіантами. (4 год.)</p>	<p>7 балів</p>	<p>Самостійна робота до 13 тижня / тест online moodle</p>
Тиж.13	<p>Тема 10. Управління безпекою, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій. Правові норми, що регламентують організаційну</p>	<p>Лекція / <i>Face to face</i></p>	<p>Презентація Навчальний посібник</p>	<p>21, с. 72-74; 15, 360-383,</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат: «Долікарська допомога при невідкладних станах» (4 год.)</p>	<p>7 балів</p>	<p>Самостійна робота до 14 тижня / тест online moodle</p>

	<p>структуру органів управління безпекою та захистом у НС, процеси її функціонування і розвитку, регламентацію режимів запобігання і ліквідації НС.</p> <p>Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні з урахуванням правового статусу і повноважень органів влади. Органи управління, сили і ресурси з попередження та реагування на НС на державному рівні. Порядок оповіщення населення про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах. Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт під час Антитерористичної операції. Здійснення карантинних та інших санітарно-протиепідемічних заходів. Перша долікарська допомога при невідкладних станах, що виникають у повсякденні та під час надзвичайних ситуацій.</p> <p>(2 год.)</p>						
Тиж. 14	Тема 5. Порядок надання	Практичне	Методичний	4, с. 9-60	Самостійно	8 балів	Самостійна

	першої допомоги при невідкладних станах Надання долікарської допомоги постраждалому з: травмами, кровотечами, опіками, ураженому електричним струмом, переохолодженнями та ін. (2 год.)	заняття / <i>Face to face</i>	посібник		опрацювати теоретичний матеріал Презентація «Алгоритм дій при наданні домедичної допомоги постраждалим без свідомості» (4 год.)		робота на протязі 14 тижня / тест online moodle
	Змістовний контроль №1	Тест	Тест	moodle.kntu.kr.ua	Виконати тестове завдання (2 год.)	50 балів	14 тиждень

12 Політика системи оцінювання освітньої компоненти в ЦНТУ

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з курсу "Охорона праці і безпека життєдіяльності на автомобільному транспорті" здійснюється згідно з "Положення про організацію освітнього процесу у ЦНТУ".

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні освітньої компоненти "Охорона праці і безпека життєдіяльності на автомобільному транспорті"

Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								Сума	Залік
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ЗМК1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	ЗМК2	100	100
7	7	7	7	7	7	8	50	7	7	7	7	7	7	8	50		

Примітка: T1, T2,...,T14 – тема програми, ЗМК1, ЗМК2- підсумковий змістовий контроль

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті: оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку "добре" (82-89 балів, В) - заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

Оцінку "задовільно" (64-73 бали, D) - заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку "задовільно" (60-63 бали, E) - заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка "незадовільно" (35-59 балів, FX) - виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку "незадовільно" (35 балів, F) - виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи на занятті та рівня засвоєння навчального матеріалу. За результатами поточного контролю, який проводився на лабораторних заняттях, здобувач вищої освіти допускається (чи не допускається) до виконання лабораторної роботи. Поточний контроль може проводитися в усній або письмовій формі та у формі комп'ютерного тестування на практичних, семінарських, лабораторних заняттях, лекціях.

Рубіжний контроль проводиться з метою оцінки рівня засвоєння здобувачами вищої освіти денної форми навчання логічно завершеної частини навчального матеріалу та має на меті підвищення мотивації до навчання і навчальної дисципліни здобувачів вищої освіти. Рубіжний контроль успішності здобувачів вищої освіти проводиться науково-педагогічними працівниками під час проведення всіх видів аудиторних занять з усіх дисциплін в середині семестру та за тиждень до закінчення семестру. Об'єктом оцінювання при проведенні рубіжного контролю успішності виступають: міра засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичних знань, рівень оволодіння практичними вміннями і навичками, здатність до самостійної роботи, навчальна дисципліна (активність, своєчасне проходження контрольних заходів тощо). Форми проведення рубіжного контролю та критерії оцінювання визначаються у робочій програмі навчальної дисципліни. Оцінка рубіжного контролю носить комплексний характер і враховує досягнення здобувача вищої освіти за основними компонентами, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни: рівень засвоєння навчального матеріалу; повнота виконання здобувачем вищої освіти усіх видів робіт, передбачених навчальною програмою дисципліни; самостійна робота здобувача вищої освіти; дослідницька робота тощо. Результати рубіжного контролю успішності з усіх дисциплін фіксуються викладачами двічі на семестр у встановлені графіком освітнього процесу терміни у факультетських журналах результатів рубіжного контролю і доводяться до відома кураторів академічних груп, обговорюються на засіданнях кафедр, рад факультетів (при необхідності результати доводяться до відома батьків здобувачів вищої освіти). Результати рубіжних контролів є складовими оцінки семестрового підсумкового контролю. Максимально загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю робочою програмою навчальної дисципліни, при семестровому підсумковому контролі: у формі заліку (складає 50 балів); у формі екзамену (складає 30 балів).

Семестровий підсумковий контроль проводиться з метою визначення рівня досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни (практики). Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового підсумкового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, які передбачені навчальним планом на відповідний семестр з цієї навчальної дисципліни, та виконав умови контракту. Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, диференційованого заліку чи заліку, що визначено навчальним планом, у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін. У випадку проведення семестрового підсумкового контролю у формі заліку, кожен з видів роботи (завдань), виконаних здобувачем вищої освіти протягом семестру, оцінюється визначеною кількістю балів відповідно до схеми нарахування балів, що представлена в робочій програмі навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти мають бути повідомлені про кількість набраних ними балів до початку екзаменаційної сесії.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних,

семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання. Семестровий залік планується при відсутності екзамену. Семестровий залік з окремої дисципліни проводиться на останньому занятті, до початку екзаменаційної сесії. Навчальний план передбачає при вивченні навчальної дисципліни виконання певних видів робіт на лекційних, практичних, семінарських, лабораторних заняттях, виконання індивідуальних завдань, інших видів навчальної діяльності, тому оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи. В такому разі виставлення оцінки підсумкового семестрового контролю не передбачає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти на заліку. У разі, якщо сума рейтингових балів менша ніж 60, але виконані умови допуску до семестрового контролю, здобувач вищої освіти виконує на останньому за розкладом занятті залікову контрольну роботу. За бажанням, здобувач вищої освіти має право на виконання залікової контрольної роботи з метою підвищення кількості балів, які були набрані ним протягом семестру. Заліки приймаються науково-педагогічними працівниками, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в академічній групі або читали лекції з даної дисципліни.

Семестровий диференційований залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з певної дисципліни виключно на підставі результатів виконаних індивідуальних завдань (розрахункових, графічних, під час проходження практики тощо). Семестровий диференційований залік може плануватися при відсутності екзамену з даної навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти, які набрали за результатами поточного контролю менше мінімальної кількості балів, необхідної для виставлення заліку, допускаються до семестрового контролю після перескладання контрольних заходів, що проводилися в межах рубіжних контролів. Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання допускаються до семестрового контролю, якщо вони своєчасно виконали завдання із самостійної роботи з навчальних дисциплін семестру. При складанні заліку оцінка підсумкового семестрового контролю виставляється як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти за рубіжними контролями. У разі, якщо сума рейтингових балів менша за 60, але виконані умови допуску до семестрового контролю з цієї навчальної дисципліни, здобувач вищої освіти виконує на останньому за розкладом занятті залікову контрольну роботу.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового семестрового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни протягом семестру, результати навчання за яким оцінюються за стобальною шкалою, національною шкалою та шкалою ЄКТС. 30 Екзамени складаються здобувачами вищої освіти з відповідних дисциплін, які передбачені навчальним планом, в період екзаменаційних сесій. Семестрові екзамени проводяться в письмовій формі. Екзамен може завершуватись усною співбесідою зі здобувачами вищої освіти, їх відповідями на додаткові запитання. Зміст, обсяг, структура, форма екзаменаційної роботи, система і критерії її оцінювання визначаються робочою програмою дисципліни. На початку семестру науково-педагогічний працівник повинен ознайомити здобувачів вищої освіти зі змістом, структурою, формою екзаменаційної (залікової) роботи та прикладами завдань. Обсяг матеріалу, що виноситься на підсумковий контрольний захід, має охоплювати весь зміст дисципліни відповідно до її робочої програми. Оцінку підсумкового семестрового контролю у формі екзамену становить сума балів за результатами рубіжних контролів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового екзамену. Загальна кількість балів, виділених на проведення семестрового екзамену робочою програмою навчальної дисципліни, складає 40 балів. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на екзамені, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою (“Відмінно”, “Добре”, “Задовільно”, “Незадовільно”).

13 Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України. К.: Преса України, 1997. 80 с.
2. Закон України «Про охорону праці» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 49, ст.668)
3. Атаманчук, П. С., Мендерецький, В. В., Панчук, О. П., Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 276 с.
4. Бегун, В.В. Науменко, І.М. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки): Навч. посібник. К., 2004. 328с.
5. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Березуцького. Х.: Факт, 2005. 348 с.
6. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. Львів: Піча Ю.В., К.: «Каравела», Львів: «Новий Світ», 2002. 328 с.
7. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: підручник. Львів: УАД, 2006. 336 с.
8. Запорожець О. І. Безпека життєдіяльності: підручник для студ. вузів освітніх рівнів "неповна вища освіта" та "базова вища освіта" всіх спец. К.: Центр учбової літератури, 2013. 448 с.
9. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. 284 с.
10. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2009. 540 с.
11. Коновалова О.В. Охорона праці. Практикум: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури 2015. 98 с.
12. Ліпкан В.А. Безпекознавство: Навч. посіб. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. 208 с.
13. Михайлюк В.О. Цивільний захист: Навч. посібник. Миколаїв: НУК, 2005. ч.1. Соціальна, техногенна і природна безпека. 136 с.
14. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 158 с.
15. Миценко І.М., Мезенцева О.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI, 2004. 404 с.
16. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів: Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009. 264 с.
16. Осипенко С.І., Іванов А.В. Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту. Навчальний посібник. К., 2008. 286 с.
17. Одарченко, М.С., Одарченко, А.М., Степанов, В.І., Черненко, Я.М. Основи охорони праці : підручник. Х: Стиль-Издат, 2017. 334 с.
18. Запорожець, О.І., Протоєрейський, О.С., Франчук, Г.М., Боровик, І. М. Основи охорони праці. [підручник]. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
19. Основи охорони праці / [Березуцький В.В., Бондаренко Т.С., Валенко Г.Г. та ін.]; за ред. проф. В.В. Березуцького. Х.: Факт, 2005. 480 с.

20. Охорона праці [навч. посіб.] / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 374 с.
21. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. К.: Університет «Україна», 2009. 295 с.
22. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. «Безпека життєдіяльності»: навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с.
23. Черняков О.Г., Кочін І.В., Сидоренко П.І., Букін В.Є, Костенецький М.І. Медицина катастроф. Навч. посібник. К.: «Здоров'я». 2001. 348 с.
24. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2005. 304 с.
25. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005. 301 с.

Додаткова:

1. Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. Казачков І.В., Литвинов В.В., Письменный Е.Н. Культура безопасности на ядерных объектах Украины. Учебн. пособие. К.: НТУУ КПИ, 2009. 363с.
2. Безопасность жизнедеятельности: Учебник / Под ред. проф. Э.А. Арустамова. – 2-е изд. перераб. и доп. М.: Изд. дом "Дашков и К", 2000. 678с.
3. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. Х.: Ранок, 2000. 304 с.
4. Домедична допомога (алгоритм, маніпуляції): Методичний посібник/ В.О.Крилюк та ін. – К.: НВП «Інтерсервіс», 2014. 84 с. ISBN 978-617-696-226-7.
5. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 120 с. ISBN 978-911-01-0002-1
6. Заплатинський В., Матис Й. Безопасность в эруглобализации. Монография. ЦУЛ, 2010. 142 с.
7. Иванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздїй С.П. "Безпека життєдіяльності": навчально-контролюючі тести. К.: "Саміт-книга", 2005. – 148 с.
8. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. 189 с.
9. Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. Пожежна безпека будівель та споруд. Харків, 2004. 271 с.
10. Літвак С. М., Михайлюк В. О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв:ТОВ "Компанія ВІД", 2001. 230 с.
11. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС України 19.10.2004 р. № 126.
12. Смоляр В. І. Фізіологія та гігієна харчування. Підручник для студентів. К.: "Здоров'я", 2000. 335 с.